

[Per Federspiel.]

kan vi tiltræde det lovforslag, der er fremsat om udsendelse af frivillige til udviklingslandene.

Det andet lovforslag, der går ud på en ændring af § 7 i den bestående lov om teknisk samarbejde med udviklingslandene, er også efter min mening en udvikling i den rigtige retning. Det drejer sig om en større bevægelighed for den danske u-landshjælp, og ikke mindst tanken om, at man ikke umiddelbart skal koncentrere sig kun om projekter, der alene gennemføres med dansk bistand, er rigtig. Vi har jo allerede set et nordisk samarbejde på dette område udvikle sig i Østafrika.

Men jeg vil gerne her nævne et punkt, som hr. Niels Matthiasen rejste, nemlig om spredningen af bistandsarbejdet. Man ser jo en spredning af de udsendte frivillige, der ganske vist koncentrerer sig hovedsagelig i Afrika, men hvor enkelte findes andre steder i verden, og tillige er de låneydelser, der er sket i henhold til bevilningen på de 300 mill. kr., jo også stærkt spredt forskellige steder i verden.

Nu foreslog hr. Niels Matthiasen, at man skulle overveje at koncentrere denne bistand om enkelte områder. Jeg er ikke sikker på, at det er den geografiske koncentration, der er den væsentlige; der er jo også en anden koncentration, nemlig om de ting, man forstår sig særlig på. Men dette vil forudsætte et langt snævrere samarbejde mellem de industrialiserede lande. Det vil kræve, at man inden for de europæiske organisationer, inden for de nordatlantiske organisationer, måske også inden for Forenede Nationer, i højere grad kan komme ind på en arbejdsdeling og en koncentreret bestræbelse for i fællesskab at hjælpe udviklingslandene på specielle områder.

Hr. Niels Matthiasen betragtede u-landshjælpen i første række som en hjælp til selvhjælp for os selv. Jeg kan ikke være enig i det synspunkt. Der ligger mere i denne hjælp end blot dette at gardere sig ud i en fjern fremtid. Ingen af os kan i dag vide, hvordan den politiske udvikling bliver i Afrika, i Asien. Jeg er ganske enig med hr. Niels Matthiasen i, at vi må ikke bygge på fordomme, vi må ikke forlange, at disse lande skal udvikle sig demokratisk. Det tror jeg ikke der er forudsætninger for.

Det har jo desværre vist sig, at i mange af disse lande er den sundeste form for regime faktisk et midlertidigt militærdiktatur. Det er ikke nogen ønskelig udvikling, men jeg tror, vi må imødesee, at vore betragtninger, der bygger på århundredgamle politiske traditioner, næppe er anvendelige i u-landene. Og jeg tror, man i bistandsarbejdet ganske skal se bort fra de politiske systemer, bortset fra et eneste punkt: man må forlange, at de almindelige menneskerettigheder, som de er nedfældet i Forenede Nationers menneskerettigheds erklæring, i hvert fald respekteres, at der i disse lande består en frihed for politisk ytring, således at man ikke risikerer, som i mange af disse lande, at se hele oppositionen incarcereret i temmelig primitive fængsler.

Vi har jo fra første færd indtaget det standpunkt, at der ikke til bistanden måtte knyttes politiske betingelser af nogen art, og jeg er ganske enig i, at hvis det drejer sig om tilslutning til de standende europæiske konflikter, så er det rigtigt, at dér bør man selvfølgelig ikke prøve at indrullere noget u-land ved bistand; det kan antage karakter af bestikkelse, og det vil være politisk usundt. Men det bevirker jo ikke, at man helt kan ignorere de politiske konsekvenser af den bistand, der ydes.

Nu nævnte hr. Niels Matthiasen som et alternativ til konflikten øst-vest konflikten nord-syd. Det er muligt, at der er en fremtidig politisk konflikt dér, men jeg synes ikke, det er en konflikt, man bør rejse. Man bør være opmærksom på, at der er et spændingsforhold i relationerne mellem de fattige lande og de velhavende lande, de velhavende lande nordpå og de fattige lande sydpå, og at det pålægger de velhavende lande forpligtelser, men ikke forpligtelser i og for sig til at afværge en konflikt, for denne konflikt må man betragte som ikke eksisterende og efter min opfattelse i virkeligheden slet ikke diskutere.

Der er et andet forhold i denne forbindelse, som jeg synes det er rigtigt at nævne, når vi nu generelt debatterer u-landsspørgsmålet. Det er dette, at man vel i den tidlige fase af udviklingshjælpen i særlig grad havde opmærksomheden henvendt på at udvikle landbrugsproduktionen i u-landene. Jeg tror, den betragtning er rigtig,